

בס"ד. יום ב' דראש השנה, ה'תשי"ט

(הנחה בלתי מוגה)

שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי"י. הנה מזמור זה אומרים בעשרת ימי תשובה², לאחר הקדמת העבודה דערב ר"ה וליל ר"ה, ובפרט תפלת ערבית דר"ה, לאחר זה התפלה דעשי"ת היא באופן דממעמקים קראתיך הוי"י. והנה, בפירוש ממעמקים איתא בזהר³ ב' דעות, דעה א', ממעמקים של האדם, ודעה ב', ממעמקים דלמעלה. ומבואר בהדרושים⁴ דפירוש ממעמקים היינו ב' עומקים, ולב' דעות הנ"ל הנה ב' העומקים הם עומקא דליבא בעבודת האדם ועמיקא דעמיקתא בהמדריגות שלמעלה. והנה, ב' העומקים בעבודת האדם הם בענין התשובה, שהרי העבודה בימים אלו היא עבודת התשובה, וכמו שמורה פשוט הלשון עשרת ימי תשובה, ובתשובה יש בכללות ב' מדריגות (דבפרטיות הנה כל אחת מהם נחלקת לריבוי מדריגות, אבל בכללות הם ב' מדריגות), שהם תשובה תתאה ותשובה עילאה. וזהו הב' עומקים שבתשובה, העומק דתשובה תתאה ונהיינו, שגם בתשובה תתאה ישנו ענין העומק, דכיון שענין התשובה הוא חרטה על העבר וקבלה על להבא, באופן שנעשה מציאות חדשה⁵, הרי מובן שגם העבודה דתשובה תתאה צריכה להיות מעומק הנפש⁶, והעומק דתשובה עילאה. והענין בקצרה הוא, דהנה בכללות יש ב' אופנים בעבודה. העבודה דמ"ע ומל"ת, שהיא עבודת הצדיקים, והעבודה דבעלי תשובה. ובעשי"ת צריך להיות לאתבא צדיקא בתיובתא⁷, שגם צדיקים צריכים לעבוד עבודת התשובה, כי העבודה דימים אלו הוא עבודת התשובה, ועבודה זו היא במשך עשרה ימים, כנגד עשר כחות הנפש⁷, והיינו, שבכל כח וכח צריכה להיות העבודה בב' העומקים דתשובה תתאה ותשובה עילאה.

ע' 18 ואילך). וראה גם רד"ה הנ"ל תשל"ט.
תשמ"ח (תו"מ סה"מ תשרי ע' קיט).
(5) סמ"ג מ"ע טז. ר"ן לר"ה טז, ב. —
הובא בחדא"ג מהרש"א לר"ה שם.
(6) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ,
סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב.
(7) ראה לקו"ת נצבים מו, ד. ובכ"מ.

(1) תהלים קל, א.
(2) שער הכוונות דרושי ר"ה (לפני דרוש
א) קרוב לתחלתו. מג"א או"ח סנ"ד סק"ב
בשם כתבים. עט"ז או"ח ר"ס תקפב. סידור
אדה"ז במקומו.
(3) ח"ג סט, סע"ב ואילך.
(4) ד"ה שיר המעלות תש"ג (סה"מ תש"ג

ב) והנה בכדי לבאר ענין עבודת התשובה, צריך לבאר תחלה ענין העבודה דמ"ע ומל"ת. והענין בזה⁸, דהנה כתיב⁹ ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה, דקאי על כנסת ישראל ונשמות ישראל שנקראים בשם רחל וגם בשם אסתר. וכתב רבינו בתו"א¹⁰ שהשם רחל הוא כמ"ש¹¹ כרחל לפני גוזזי נאלמה, והיינו, שרצונו הוא באופן שמניח את עצמו להיות נמשך היכן שמושכים אותו (ער לאָזט זיך פירן וואוהין מען פירט אים) עד כדי מס"נ, כצאן לטבח, והכוונה בזה היא (לא באופן קשה כו', וגם לא כמו שהוא בחסד וברחמים, אלא) בענינים טובים, היינו, שעבודתו בתורה ומצוות¹² היא באופן של מס"נ שהו"ע מסירת הרצון כו'. וכאשר כח המס"נ הוא בהתגלות אזי נקראים ישראל בשם רחל. אמנם, ישנו מצב שכח המס"נ הוא בהעלם, והיינו, שלא כטעות העולם שאז אין ענין המס"נ, שהרי ענין המס"נ ישנו תמיד בשלימותו ובתקפו, אלא שהוא בהעלם והסתר, ואז נקראים ישראל בשם אסתר, מלשון הסתר אסתיר¹², כמארז"ל¹³ אסתר מן התורה מנין, שנאמר ואנכי הסתר אסתיר. והנה, כאשר ישראל הם כדבעי שאז נקראים בשם רחל, אזי עבודתם היא כמ"ש ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה. והענין בזה, דהנה, ענין התואר הוא בציוור תמונת האברים שהם מכוונים זל"ז ובערך זל"ז, וענין האברים למעלה הו"ע רמ"ח אברים דמלכא שבבחי' ז"א, כי ז"א הוא בעל ט' ספירות, וט' פעמים ט', שבכל אחד מהם יש ראש תוך סוף, וה' חסדים המגדילים, הם בגימטריא רמ"ח. וענין זה נעשה ע"י קיום רמ"ח מ"ע, וכמרז"ל¹⁴ ע"פ¹⁵ ועשיתם אתם, מעלה הכתוב כאילו עשאוני, היינו, שע"י קיום רמ"ח מ"ע נעשה המציאות דרמ"ח אברים דז"א. וענין המראה הוא זיו קלסתר פנים ששייך להילוך הדמים ע"י שס"ה גידים, שנמשך מצד פנימיות הנפש, ושייך לבחי' המוחין, כמ"ש¹⁶ חכמת אדם תאיר פניו. וענינו למעלה הוא כמ"ש¹⁷ שמי עם י"ה בגימטריא שס"ה, די"ה הוא בחי' המוחין, בחי' חב"ד למעלה, והמשכת בחי' המוחין היא ע"י שס"ה ל"ת שהם כנגד שס"ה גידים.

(11) ישעי' נג, ז.
 (12) וילך לא, יח.
 (13) חולין קלט, ב.
 (14) ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר פל"ה, ז.
 (15) בחוקותי כו, ג.
 (16) קהלת ח, א.
 (17) שמות ג, טו. תקו"ז בהקדמה (ד), סע"ב. ה, א. ועוד). תו"א יתרו ע, ב. לקו"ת פקודי ג, ב. ועוד.

(8) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה אמר רשב"נ כו' הקים עול תרס"א (סה"מ תרס"א ע' רטו ואילך). וראה גם ד"ה ויהי אומן את הדסה תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' קפט ואילך). ד"ה רשב"נ כו' תחת הנעצוץ תרכ"ח (סה"מ תרכ"ח ע' קד ואילך). ד"ה ולקחתם לכם תרל"ב.
 (9) ויצא כט, יז.
 (10) כג, ב ואילך.

והנה נוסף על ענין התואר והמראה עצמם, צריך להיות בהם גם ענין היופי, יפת תואר ויפת מראה. והענין בזה, דהנה, יופי הוא מהתכללות כמה גוונים יחד דוקא, שהרי גוון אחד, לבן, ירוק או אדום, אין בו יופי, והיופי הוא רק מהתכללות ג' הגוונים יחד. וענינו בעבודה הוא התכללות ג' הקוין שעליהם העולם עומד¹⁸. והתכללות זו נעשית ע"י שמחה של מצוה, כידוע שלא מספיק קיום המצוות עצמם, גם כאשר אין זה בדרך מצות אנשים מלומדה¹⁹, אלא בדחילו ורחימו, שע"ז פרחא לעילא²⁰, אלא צריך להיות העבודה בשמחה דוקא, שזהו ענין עיקרי בעבודה, כמ"ש²¹ עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, וכפל הלשון בשמחה ובטוב לבב מורה על ריבוי השמחה²². וכמשנת"ל²³ הכרח ענין השמחה, כיון שהעצבות הנה לא זו בלבד שאין בה מעלה נ"מ²⁴ בכל עצב יהי' מותר, הנה אדרבה, מלשון זה משמע שהעצב מצד עצמו אין בו מעלה, רק שיגיע ויבוא ממנו איזה יתרון, והיינו השמחה הבאה אחר העצב כו"²⁵], אלא עוד זאת, שענין העצבות הוא מקלקל, וכמ"ש בתניא²⁵ שאם יהי' בעצבות ינוצח בקל גם אם הוא גבור יותר מחבירו, ולכן, גם העצבות ממילי דשמיא צריכה להיות בעתים מזומנים דוקא, כמו בתיקון חצות, ובזה גופא הרי איתא באחד המאמרים²⁶ שענין תיקון חצות אינו עפ"י דין רק עפ"י קבלה, ועוד זאת, שענין זה הוא רק ליחידי סגולה, ועוד כמה הגבלות²⁷, וגם בעתים מזומנים אלו גופא הנה תכלית העצבות היא בשביל השמחה שלאחרי כן, וכמ"ש (בהמזמור שאומרים בסמיכות ולאחרי תיקון חצות) תשמיעני ששון ושמחה²⁸. וגם ענין המרירות, שענינה הוא בכדי להוציא את הנה"א מהגלות, הן אם הגלות היא מצד ענינים בלתי רצויים, או רק מזה שנופלת חמדה בלב ומחשבה במוח, או אפילו רק מצד עצם הענין שנה"א יודעת מדברים גשמיים שהנשמה מצד עצמה אינה שייכת אליהם כלל, כמ"ש²⁹ חי הוי' גו' אשר עמדתי לפניו, שכל ידיעתה הוא רק באלקות, וא"כ, הרי גם מה שהנשמה יודעת מדברים גשמיים הו"ע של ירידה גדולה, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא³⁰, וענין של

18) אבות פ"א מ"ב.

25) תניא פכ"ו.

19) ישע"י כט, יג.

26) ד"ה שיר המעלות דש"פ תבוא תרס"ד

20) תקו"ז ת"י (כה, ב). תניא פל"ט. פ"מ.

27) סה"מ תרס"ד ע' רמד).

21) תבוא כח, מז.

27) ראה גם קונטרס התפלה פ"א (ס"ע

22) ראה סה"מ תרצ"ז ע' 302. תש"י ע' 24 ואילך).

28) תהלים נא, י.

23) ד"ה תקעו דש"פ נצבים תשח"י פ"ג

29) מלכים"א יז, א.

24) ואילך (תו"מ חכ"ג ע' 281 ואילך).

30) ע"פ לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.

24) משלי יד, כג.

גלות להנשמה, ומצד זה הוא במרירות, הנה גם ענין המרירות הוא רק הכנה לעבודה, אבל העבודה דתומ"צ עצמה צריכה להיות בשמחה דוקא, ובשמחה יתירה כנ"ל. ואף שידוע ומבואר בכ"מ שהעבודה דתומ"צ צריכה להיות בקבלת עול, כלשון חז"ל עול מצוות³¹, חוקה חקתי גזירה גזרת³², והיינו, שמלבד זאת שכאשר העבודה היא מצד הטעם אזי עלול לטעות, וכדמוכח מהעובדא דשאל מרחובות הנהר³³ שטעה לפי שהלך אחר הטעם³⁴, הנה גם כאשר פועל בעצמו להיות בטוח שלא יטעה, צריך להיות ענין הקב"ע גם מצד גוף ענין העבודה, שזהו שאמר שמואל לשאל הנה שמוע מזבח טוב³⁵, והיינו, שבנוגע לב' ענינים אלו, טעם ודעת שהוא בחי' זבח טוב, וקב"ע שהוא בחי' שמוע, הנה שמוע מזבח טוב, שענין הקב"ע הוא יותר טוב מטעם ודעת, הרי ענין העבודה בקב"ע אינו סותר לענין העבודה בשמחה, כי, גם בהיותו בקב"ע, הנה כאשר מתבונן שהקב"ה בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, וקדשנו במצוותיו, שזהו ענין ששייך רק בישראל דוקא, הנה מזה גופא ישמח לבו, ובפרט כשיתבונן בגדולת הבורא ית', שאז ישמח יותר בקיום המצוות, שהרי אינו דומה מי הוא המצוה, ועד"מ מקיום בקשת ופקודת חבירו, שאינו דומה אם המבקש והמפקד הוא איש פשוט או שר או שהוא מלך, ועאכו"כ שהציווי הוא ממלך מלכי המלכים הקב"ה. ולכן, הנה עם היותו בקב"ע, ולפעמים גם במרירות מצד ענינים שונים, הנה ביחד עם זה הרי הוא גם בשמחה, וכמאמר חדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא³⁶. וכאשר עבודתו היא בשמחה, הנה ע"י השמחה של מצוה נעשה ענין היופי, שזהו"ע יפת תואר ויפת מראה.

והנה עיקר היופי הוא במראה, יפת מראה. דהנה, נת"ל שתואר הוא בחי' אברים דז"א, וענינם בנפש האדם הו"ע המדות. והנה, כדי לפעול בהמדות שיהיו בהתכללות יחדיו (אף שמצד עצמם אינם נותנים מקום זל"ז, להיותם באופן של התרגשות והתפעלות), הרי זה ע"י המשכת המוחין, שע"י נעשה בהם ענין היופי. אך עיקר ענין היופי שמצד התכללות המדות הוא ע"י המשכת בחי' עתיק, והו"ע גילוי שרש

קי, סע"א ואילך).

34) סה"מ תרכ"ז ע' רנד. ובכ"מ.

35) שמואל-א טו, כב.

36) זח"ג עה, א.

31) משנה ברכות יג, א. ובכ"מ.

32) במדבר ר"פ חוקת.

33) לשון הכתוב — וישלח לו, לז. וראה

עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ד.

34) מהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך ספ"ב (דרמ"צ

המדות שלמעלה משרש המוחין, שהרי ז"א בעתיקא אחיד ותליא ואו"א במזלא אתכלילו³⁷, וע"י התגלות עתיק בז"א נעשה עיקר ענין התכללות המדות שהו"ע היופי. וזהו"ע יפת מראה, כמשנת"ל שיופי המראה שייך להילוך הדם ע"י הגידים שבהם נמשך מפנימיות הנפש, וענינו למעלה הוא המשכת בחי' עתיק, כי, בחי' הארת פנים הוא מבחי' תיקון ואמת שפנוי משערות³⁸, שנמשך היופי בתרין תפוחין שהוא המקום הפנוי משערות, והיינו, שבחי' או"א מצד עצמם במזלא אתכלילו, דמזל הו"ע השערות, והיופי הוא לפעול בהם המשכת בחי' עתיק שלמעלה משערות.

וזהו ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה, שכללות העבודה דתואר ומראה והיופי בהם הוא ברחל דוקא, עולם הדיבור, עלמא דאתגלייא, והיינו³⁹, דעם היות שם הגדולה לאה⁴⁰, שהו"ע עולם המחשבה, עלמא דאתכסייא, מ"מ כתיב⁴¹ ויאהב יעקב את רחל דוקא, לפי שיעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה⁴², ולכן אהב את רחל להיותה עלמא דאתגלייא, שעל ידה נעשית ההמשכה למטה ביותר, ועד לעוה"ז, שבו נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים⁴³.

(ג) **והנה** כל זה הוא כאשר העבודה היא כדבעי. אמנם, כאשר העבודה אינה כדבעי, אזי נקראים ישראל בשם אסתר, מלשון הסתר אסתר, ב"פ הסתר. דהנה, ברחל יש ב"פ יופי, היופי בתואר והיופי במראה, וכמ"ש⁴⁴ הנך יפה רעייתי הנך יפה עניך יונים, שהם ב' בחינות היופי דיפת תואר ע"י מצוות עשה ויפת מראה ע"י מצוות לא תעשה, וזהו היפה בנשים, בגימטריא תק"ב, כמספר שני חיי האבות, שהו"ע התכללות ג' הקוין שכנגד ג' האבות. ולכן, כאשר חסר ענין היופי, ועוד זאת, שחסר גם בהתואר, בקיום מ"ע, ויתירה מזה, שחסר גם בהמראה, שנכשל בענינים בלתי רצויים (מצוות לא תעשה), הנה אז נקרא בשם אסתר, מלשון הסתר אסתר, הסתר, ה' סתר, היינו, שע"י הפגם במצוות עשה ששרשם בבחי' אברים דמלכא, נעשה הסילוק מבחי' המדות (תואר) לבחי' ה"א עילאה שהיא ספירת הבינה, כמאמר⁴⁵ קוב"ה סליק לעילא, ואסתר, א' סתרי, היינו, שע"י הפגם במצוות לא תעשה ששרשם מבחי' המוחין נעשה

(42) לשון הכתוב — תרומה כו, כת. ויקהל

לו, לג. וראה זהר ח"א א, ב. ח"ב קעה, ב.

(43) ראה תניא פל"ו.

(44) שה"ש ד, א.

(45) זח"ג עד, ב ואילך. ועוד.

(37) ראה זח"ג רצא, א.

(38) ראה לקו"ת שה"ש י, ד.

(39) ראה תו"א ויצא כב, סע"ד ואילך.

(40) ויצא כט, טז.

(41) שם, יח.

הסילוק מבחי' המוחין (מראה) לבחי' אלף שלמעלה מהמוחין, שזהו שקוב"ה סליק לעילא ולעילא, וכידוע גם בענין הוי ואוי⁴⁶.

ד) אך מ"מ בל יאמר לנפשו נואש ח"ו, כי, אסתר מן התורה מנין, שגם מן התורה יש לו עצה לזה, והו"ע עבודת התשובה, שע"י התשובה הרי הוא מתקן כל זה. ובתשובה גופא יש ב' בחי', תשובה תתאה ותשובה עילאה, דתשובה תתאה היא העבודה בכחותיו הפנימיים לתקן את עניניו הבלתי רצויים, ותשובה עילאה היא העבודה שמצד כחות מקיפים, וכידוע שתשובה תתאה היא באור הממלא, ותשובה עילאה הוא באור הסובב⁴⁷. ובענין זה איתא במאמר של אחד הרביים⁴⁸ מאמר העולם אַז מען קען ניט אַרונטער גייט מען אַריבער, והיינו, שכאשר אינו יכול לפעול (דורכטאַן) העבודה דתשובה תתאה, אזי יתחיל בעבודה דתשובה עילאה, עם כחות המקיפים שבנפשו. וזהו שאמרו רז"ל⁴⁹ מאי דכתיב⁵⁰ נאום דוד בן ישי ונאום הגבר הוקם על, שהקים עולה של תשובה, דפירוש עולה של תשובה הוא בחי' היותר עליונה שבתשובה, תשובה עילאה. ובתשובה עילאה גופא יש ב' מדריגות, וכדאיתא בזהרי⁵¹ ע"פ⁵² ישוב ירחמנו, דא עתיקא, והיינו, שכללות הענין דתשובה עילאה הוא בבחי' המקיפים, ובזה גופא ישנה התשובה שבבחי' עתיק, וענינם בעבודה הוא ההפרש בין התשובה שמצד המקיף דחי' לתשובה שמצד המקיף דיחידה, שענינם למעלה הוא בחי' אריך ובחי' עתיק. וענין הקים עולה של תשובה, שהיא תשובה היותר נעלית, היא המדריגה היותר נעלית בתשובה עילאה שמבחי' עתיק. וענין זה שייך לכאור"א מישראל, כפירוש רש"י שהוא שב תחלה ונתן דרך לשבים, והיינו, שכאור"א מישראל שייך גם להתשובה שבבחינת עתיק. וזוהי העבודה דעשי"ת, להגיע להתשובה דבחינת עתיק, וכמ"ש⁵³ ותפלל על הוי', למעלה מבחינת הוי"⁵⁴, עד לבחי' עתיק. וכמו"כ גם בגמר סיום וחותרם עשי"ת, כיוהכ"פ, שהעבודה היא באופן דלפני הוי' תטהרו⁵⁵, למעלה מבחי' הוי"⁵⁶, עד

46) זהר שם. אוה"ת: שה"ש ע' תשר.	50) שמואל"ב כג, א.
שבת שובה ע' א'תפה.	51) ח"ג טז, א.
47) אוה"ת נ"ך ח"א ע' מט.	52) מיכה ז, יט.
48) ד"ה שיר המעלות תרס"ד (סה"מ	53) שמואל"א א, י — הפטרת יום א'
תרס"ד ע' רמז). וראה גם מאמרי אדה"ו	דראש השנה.
תקס"ה ח"ב ע' תתקיג. אוה"ת מג"א ע' מה.	54) ראה תו"א משפטים עט, סע"א ואילך.
נ"ך ח"א ע' רפח.	55) אחרי טז, ל.
49) מו"ק טז, סע"ב.	56) ראה לקו"ת אחרי כו, ג. כז, ד.

לכחי' עתיק. וכזה יובן גם הענין דיוהכ"פ שהוא כפורים⁵⁷, דהנה, השייכות דיוהכ"פ לפורים היא שבשניהם העבודה היא במס"נ למעלה מכחות הפנימיים, אמנם, הלשון כפורים מורה שפורים הוא למעלה מיוהכ"פ. והענין בזה, דהנה, אמרו רז"ל⁵⁸ בענין ד' חילוקי כפרה, שישנם ענינים שתשובה ויוהכ"פ תולין ויסורים ממרקים, ונמצא, שביוהכ"פ אינו נמשך עדיין סליחה גמורה על כל דבר, אלא צ"ל יסורים שימרקו החטא. אבל פורים הוא גבוה יותר, שהרי החטא שלהם הי' חילול השם בפרהסיא, ועל חילול השם אמרו רז"ל⁵⁸ שמיתה מכפרת, ומ"מ, ע"י העבודה דמס"נ נמחל להם גם זה. וטעם הדבר הוא לפי שביוהכ"פ הוא מס"נ בכח, ובפורים הוא מס"נ בפועל. וזהו ג"כ מ"ש⁵⁹ וקבל היהודים את אשר החלו לעשות, מה שהחלו לעשות במתן תורה, היינו, שבמ"ת הי' רק התחלה, ובפורים היתה הקבלה והקיום, וכתוב וקבל לשון יחיד, כיון שהעבודה דפורים היא בענין מס"נ שמצד עצם הנפש שלמעלה מהכחות, שבזה כל ישראל הם בשוה. אמנם, אף שיוהכ"פ הוא למטה מבחי' פורים, הרי זה מצד יוהכ"פ עצמו, עיצומו של יום, אבל התשובה דיוהכ"פ היא לפני הוי', עד בחי' עתיק כנ"ל.

(ה) **אמנם** עדיין צריך להבין, איך אפשר להגיע לבחי' עתיק. ויובן ע"פ המבואר במ"א⁶⁰ בענין בכל מאדך⁶¹, שע"י מאד שלך ממשיכים מאד שלמעלה, אף שהוא באין ערוך. וכמו"כ יובן גם כאן, שע"י העבודה בבחי' עתיק שבנפשו, דפירוש עתיק הוא מלשון נעתק, כמו המעתיק הרים⁶², וענינו בעבודה שמעתיק את עצמו (ער רוקט זיך אָפּ) מהמדות דנה"ב ובפרט מהמדות דיצה"ר ומתעלה מהם (ער שטעלט זיך אַוועק העכער), הנה עי"ז מגיע בבחי' עתיק שלמעלה, אף שהוא באין ערוך כלל. וע"ד מארוז"ל⁶³ ע"פ⁶⁴ בזאת יבא אהרן אל הקדש, באיזה זכות הי' אהרן נכנס לבית קדשי הקדשים כו' זכות המילה היתה נכנסת עמו (ובמ"א⁶⁵ איתא מפני מה כה"ג משמש בשמונה בגדים אלא כנגד מילה שהיא לשמונה ימים), ומבואר בזה⁶⁶, שענין המילה הוא הסרת המחיצה

57 תקו"ז תכ"א (גז, ב).
 58 יומא פו, א.
 59 אסתר ט, כג. וראה תר"א צו, ג.
 60 ראה תר"א מקץ לט, ג ואילך. לקו"ת
 61 שלח מב, ג. דרמ"צ קס, ב.
 62 ואתחנן ו, ה.
 63 62 איוב ט, ה. וראה לקו"ת דרושי ר"ה
 64 63 שמור"ר פל"ח, ח.
 65 64 אחרי טז, ג.
 66 65 ויק"ר פכ"א, י.
 67 66 ראה ד"ה בזאת יבא אהרן תר"ל.
 תרל"ב. תרנ"ג. תרנ"ז (סה"מ תר"ל ע' קכא
 ואילך. תרל"ב ח"א ע' קלח ואילך. תרנ"ג ס"ע
 קצב ואילך. תרנ"ז ע' קא ואילך). ועוד.
 68 סא, ג. ובכ"מ.

בין הטוב והקדושה ללעו"ז, ועי"ז יבוא אהרן אל הקדש מבית לפרוכת, היינו, להיות העברת מסך הפרוכת והמחיצה המפסקת בין קדש ובין קדה"ק, אף שהמחיצה שבמילה אינה בערך כלל למחיצת הפרוכת שבין קדש וקדה"ק. וכמו"כ יובן שע"י העבודה בבחי' עתיק בנפשו, בחי' "על" שבנפשו, מגיע לבחי' על הוי', לפני הוי'. וזהו גם מה שאמרו רז"ל⁶⁷ שהקב"ה מבקש פתחו לי כחודה של מחט (ועי"ז) ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, דפתחו של אולם הי' ארבעים אמה⁶⁸, שהם כנגד ב' כפי"ן דאנכי אנכי⁶⁹, שהם בחי' אריך ובחי' עתיק, שמשם נמשך להיות מוחה פשעך, ומסיים בכתוב למעני, למען יו"ד, שיומשך מבחי' עתיק לבחי' החכמה (יו"ד).

ו) **וזהו** ג"כ מ"ש⁷⁰ שקר החן והבל היופי אשה יראת הוי' היא תתהלל, ואמרו רז"ל⁷¹ שקר החן זה דורו של משה, והבל היופי זה דורו של יהושע, אשה יראת הוי' היא תתהלל זה דורו של ר' יהודה בר' אילעאי. והענין בזה, שדורו של משה הי' בבחי' אתערותא דלעילא, וכמ"ש גבי קריעת ים סוף מה תצעק אלי⁷², בעתיקא תליא מילתא⁷³, שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת אתעדל"ע, וכיון שלא היתה אתערותא דלתתא, אין יודעים אם יהי' לזה קיום לעד ולעולמי עולמים, ולכן נקרא שקר החן. והבל היופי זה דורו של יהושע, דהגם שהיתה אז עבודה באתערותא דלתתא בקיום המצוות, שזהו"ע היופי דיפת תואר ויפת מראה (כנ"ל), מ"מ, נקרא בשם הבל, והוא⁷⁴ בחי' ז' הבלים⁷⁵ דפה דא"ק, שהוא שרש ומקור כל ההשתלשלות, דפום ממלל רברבין⁷⁶, הנה כל זה הוא רק בחי' הבל בלבד לגבי העצמות. וכמו"כ הוא גם בקיום המצוות דעכשיו, כמאמר רז"ל⁷⁷ התורה שאדם למד בעולם הזה הבל היא לגבי תורתו של משיח. וכמו"כ הוא גם בענין הזמן, שגם יום השבת, שבו וינפש⁷⁸, הרי הוא ג"כ הבל, הבל הז'⁷⁹, לגבי יום שכולו שבת ומנוחה לחיי

67 ראה שהש"ר פ"ה, ב [ב]. הקדמה של ספר חרדים.
 68 מדות פ"ב מ"ג. וראה בכ"ז לקו"ת שח"ש לה, ג.
 69 ישע"י מג, כה.
 70 משלי לא, ל.
 71 סנהדרין כ, א. יל"ש שמואל-א רמו קלו.
 72 בשלח יד, טו.
 73 זח"ב מח, א.
 74 ראה לקו"ת להאריז"ל קהלת א, ב. עמק המלך שער יא (שער דיקנא קדישא) פ"כ. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' איצח ואילך.
 75 ע"פ קהלת שם, ובשהש"ר עה"פ.
 76 דניאל ז, ח. שם, כ.
 77 קה"ר רפ"ב ובמת"כ שם. שם פ"א, ח.
 78 תשא לא, יז.
 79 ראה אוה"ת נ"ך שם. ויקרא ע' רפ ואילך. וש"נ.

העולמים⁸⁰. ומסיים, אשה יראת הוי' היא תתהלל זה דורו של ריב"א, שהיו אז גזירות שונות, ואעפ"כ עסקו בתורה במס"נ, ומתוך דחקות, שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה⁷¹, וע"י עבודה זו מגיעים בבחי' עתיק. וזהו הטעם שתובעים מכא"א מישראל, גם מצדיקים, שיהיו בבחי' המס"נ ותשובה, כי, אע"פ שלומדים תורה ומקיימים מצוות, מ"מ הרי זה באופן דהבל היופי, ולכן צריך להיות ענין המס"נ ועבודת התשובה דוקא. אמנם, התשובה דצדיקים היא תשובה נעלית יותר, וכמבואר בלקו"ת פ' האזינו⁸¹ שזהו מש"נ⁸² והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, להשיב את הנפש כמו שהיא בבחי' מתנה מלמעלה. ולאידך גיסא, הנה גם אצל אנשים פשוטים שייכת העבודה דתשובה עילאה, ועד בחי' הנעלית שבתשובה עילאה, כנ"ל.

ז) וזהו שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי', כנ"ל שמזמור זה אומרים בעשרת ימי תשובה שהם כנגד עשר כחות הנפש, לפי שהעבודה בימים אלו היא לפעול בכל כח וכח את ב' העומקים דתשובה תתאה ותשובה עילאה, והיינו, שגם אצל צדיקים צריכה להיות עבודת התשובה בדרגא היותר נעלית, וגם אצל אנשים פשוטים יכולה להיות עבודת התשובה בדרגא היותר נעלית. וזהו שהעבודה דעשי"ת היא באופן דדרשו הוי' בהמצאו גו'⁸³, הא ביחיד⁸⁴, שבכל השנה צריך להיות תפלת הרבים דוקא, ובעשי"ת הנה גם היחיד הוא כמו הרבים, לפי שבימים אלו העבודה היא בבחי' עתיק, ומצד בחי' עתיק הנה גם היחיד הוא כמו הרבים. וזהו גם מ"ש⁸⁵ אשרי העם יודעי תרועה, שיודעים תרועת מלחמה עם היצה"ר (ווי צו געווינען די מלחמה), ויודעים איך לשבור את החומרות, שענין זה הוא גם אצל אלו שהם בבחי' עם. וזהו גם מ"ש⁸⁶ יבחר לנו את נחלתינו את גאון יעקב אשר אהב סלה, דהנה, ענין הבחירה החפשית שייך רק בעצמות דוקא, והוא בבחי' עתיק, ובענין זה נזכר שם יעקב דוקא ולא שם ישראל, דשם ישראל הוא שם המעלה בענין קיום המצוות, ושם יעקב הוא שם המעלה בענין העבודה דמס"נ, ולכן הנה גם ביעקב אפשר להיות המשכת בחי' עתיק, שמשם הוא ענין הבחירה, והיינו

קה, סע"א.	(80) תמיד בסופה.
(85) תהלים פט, טז. וראה ריש וסוף ד"ה	(81) בתחלתו (עא, ג).
אשרי העם יודעי תרועה תש"ג (סה"מ תש"ג	(82) קהלת יב, ז.
ס"ע 190 ואילך).	(83) ישעי' נה, ו.
(86) תהלים מז, ה.	(84) ר"ה יח, א. יבמות מט, סע"ב. שם

ע"י העבודה בבחי' עתיק שבנפשו, שע"ז מגיע בבחי' עתיק למעלה כנ"ל. ומסיים, אשר אהב סלה, שהו"ע האהבה עצמית דהקב"ה לישראל, דאף שאח עשו ליעקב, מ"מ, ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי⁸⁷, שהו"ע אהבת העצם לעצם. וכל זה נמשך ומתגלה גם בבחי' עם (כנ"ל), ועד שנמשך גם בענינים הגשמיים, בטוב הנראה והנגלה.

